

Doplňky stravy

Ing. Kristýna Brandejsová, metodička OKLC

6. listopadu 2018

Doplňky stravy

Potravina, jejímž účelem je doplňovat běžnou stravu a která je koncentrovaným zdrojem vitaminů a minerálních látek nebo dalších látek s nutričním nebo fyziologickým účinkem, obsažených v potravině samostatně nebo v kombinaci, určená k přímé spotřebě v malých odměřených množstvích

*Definice dle Zákona 110/1997 Sb.
ve znění pozdějších předpisů*

Formy doplňků stravy

- Kapsle či tobolky
- Pastilky
- Tablety
- Dražé
- Sáčky s práškem
- Ampulky s tekutinou
- Kapky nebo jiné jednoduché formy tekutin a prášků určených pro příjem v malých odměřených množstvích, a takto se uvádějí do oběhu.
- Do oběhu se smí uvádět **pouze balené**

Právní předpisy

- **zákon č. 110/1997 Sb.** o potravinách a tabákových výrobcích
- **vyhláška č. 58/2018 Sb., o doplňcích stravy a složení potravin**
- **nařízení 1170/2009** seznam vitamínů, minerálů a jejich forem, které lze přidávat do potravin
- **nařízení č. 1169/2011** o poskytování informací o potravinách spotřebitelům
- **směrnice č. 2002/46** týkající se doplňků stravy
- **nařízení č. 1924/2006** výživová a zdravotní tvrzení

Proč se doplňky stravy konzumují?

- Doplnky stravy jsou určeny **pro zdravé spotřebitele**, doplňují látky, které ve stravě chybí
- Spotřebitel nesmí být klamán, nesmí si myslet, že doplněk stravy slouží k léčbě nebo prevenci

Požadavky na složení (Vyhláška 58/2018 Sb.)

DS smí obsahovat:

Vitamíny

(Příloha I směrnice)

Minerální
látky

(Příloha I směrnice)

Pouze ve
stanovených
formách
(Příloha II směrnice)

Další látky s nutričním a
fyziologickým účinkem
(AMK, MK, extrakty z bylin, enzymy,
apod.)

(Příloha č. 1)

Do DS se nesmí přidávat:

- omamné a psychotropní látky
- prekursory drog
- látky s toxickým, genotoxickým, teratogenním, halucinogenním či jiným nepříznivým účinkem na lidský organismus
- steroidní látky, tj. látky s anabolickým a jiným hormonálním účinkem, látky hormonální povahy
- látky uvedené **v příloze č. 2**

Podmínky použití dalších látek

- jiné látky s výživovým nebo fyziologickým účinkem – např. **aminokyseliny, enzymy, bylinné extrakty, části rostlin**

- neexistují harmonizovaná evropská pravidla
- uplatnění národních požadavků + princip vzájemného uznávání (výjimka: např. bezpečnost a ochrana veřejného zdraví)

Označování doplňků stravy - obecně

- Označování doplňků stravy musí být v souladu s obecnými pravidly pro označování potravin. Tato pravidla jsou harmonizována na úrovni Evropské unie.
- Údaje uvedené na produktech musí být:
  - snadno srozumitelné
  - viditelné
  - čitelné
  - nesmazatelné
  - v českém jazyce
- Údaje nesmí být **klamavé**

Označování doplňků stravy - obecně

- Obecné údaje požadované pro označování balených potravin:
  - název potraviny
  - název výrobce nebo prodávajícího nebo balírny
  - údaj o množství
  - DP/DMT
  - složení
  - označení šarže
- Výjimka pro DS
  - nemusí být uvedeny výživové údaje
  - DS nelze označovat

Označování

doplňků stravy – povinné údaje

- obecné údaje požadované pro označování balených potravin

- v názvu potraviny slova „**doplňk stravy**“
- **název** vitamínů, minerálních látek nebo dalších látek charakterizujících výrobek
- **číselný údaj o množství** V+M nebo dalších látek vztažený na doporučenou denní dávku
- údaje o obsahu V+M i v % **RHP**
- doporučené denní dávkování
- varování před překročením doporučeného denního dávkování
- upozornění, aby byly výrobky uloženy mimo dosah dětí
- upozornění, že DS nejsou náhradou pestré stravy

Označování doplňků stravy – povinné údaje

UPOZORNĚNÍ:

- **"Nevhodné pro těhotné ženy"** u doplňků stravy obsahujících více než 800 µg (RE) vitamínu A v denní dávce
- **"Může snižovat srážlivost krve"** u doplňků stravy obsahujících rostlinu *Ginkgo biloba* (*jinan dvoulaločný*)
- upozornění na nutnost přerušení konzumace a vyhledání lékaře při jakémkoliv podezření na jaterní onemocnění u doplňků stravy obsahujících rostlinu *Cimicifuga racemosa* (*ploštičník hroznovitý*) nebo její extrakty
- upozornění na nevhodnost pro děti, mládež, těhotné a kojící ženy, dále pro osoby užívající hypolipidemika a osoby s onemocněním ledvin, jater a se svalovými poruchami u doplňků stravy s obsahem *monakolinu K*.

Co je v označování zakázáno

- Označování doplňků stravy **nesmí**:

- přisuzovat DS vlastnosti týkající se **prevence, léčby** nebo **vyléčení** lidských onemocnění nebo na tyto vlastnosti odkazovat
- obsahovat žádné tvrzení uvádějící nebo naznačující, že vyvážená a pestrá strava obecně nemůže poskytnou dostatečné množství vitamínů nebo minerálních látek
- Výživová a zdravotní tvrzení se mohou uvádět za podmínek stanovených nařízením **(ES) č. 1924/2006**

Doplňky stravy versus léčiva

- Požadavky na DS nejsou jen menší, jsou **jiné**
  - Kvalitativní a kvantitativní složení
  - Zdravotní a výživová tvrzení
  - Zcela jiný text na obale

Doplněk stravy nebo léčivý přípravek ?

Léčivý přípravek

- **Léková legislativa**
- Příbalová informace schválená SÚKL - LP posuzován individuálně (složení, indikace, dávkování, cílová skupina)
- Před uvedením na trh jsou léčivé prostředky schvalovány SÚKL
- U LP jsou k prokázání účinnosti dokládány (klinické studie, farmakologické a toxikologické zkoušky)
- Na obalu a v příbalovém letáku je Registrační číslo

Doplněk stravy

- **Potravinová legislativa**
- Příbalová informace není nutná (ale někdy je, aby přípravek vyvolal dojem léku)
- Před uvedením na trh nejsou schvalovány, pouze notifikovány (Mze)
- U DS není schvalována účinnost aktivní látky
- Není žádné registrační číslo

Informační povinnost PPP

Zodpovědnost za bezpečnost, kvalitu, označování nese primárně **PPP** (provozovatel potravinářského podniku)

- Nutná **notifikace na MZe** (§3d odst.1 z. 110/1997) před uvedením na trh (český text označení včetně povinných informací, který bude uveden na etiketě)

MINISTERSTVO ZEMĚDĚLSTVÍ ČESKÉ REPUBLIKY

- Legislativa DS není v rámci EU ještě plně harmonizovaná
- Ten, kdo uvádí DS na český trh – má povinnost se přesvědčit, že přípravek **odpovídá platné legislativě** a je **bezpečný** pro spotřebitele.
- Pak už může být zboží volně distribuováno po EU (tzv. princip vzájemného uznávání a volný pohyb zboží a služeb).

FOOD SAFETY

Povinnosti PPP ve vztahu k DS

- Od 1. 8. 2015 nabývá účinnosti vyhláška č. **172/2015 Sb.**, o informační povinnosti příjemce potravin v místě určení
  - Zákon č. 110/1997 Sb. v 3d odst. 3 stanovuje povinnost provozovatele potravinářského podniku informovat příslušné dozorové orgány **o příjmu vybraných druhů potravin z jiného členského státu EU nebo ze třetí země**
  - Webový nahlašovací formulář na stránkách SZPI
  - Vyhláška se vztahuje pouze na potraviny, jejichž místem určení je místo **na území ČR**, kde dochází k prvnímu příjmu, zacházení nebo manipulaci s potravinou.
  - Nejméně 24 hodin před příchodem potravin na místo určení

Nejzávažnější zjištění

✘ Omamné nebo psychotropní látky
(THC)

✘ Přítomnost farmakologicky účinných látek -
sildenafil, tadalafil, johimbin, aj.

✘ Dosud neschválené potraviny nového typu (
Agmatin sulfát, Acacia rigidula, Epimedium
grandiflorum, Hoodia gordonii, cascara)

Příklady kontrolních zjištění

potraviny na pranýři

nejakostní, falšované a nebezpečné potraviny

- Potraviny

Nebezpečné (překročeny limity pro cizorodé látky, použití nedovoleného množství aditivních látek, nedodržení mikrobiologických požadavků, přítomnost cizorodých předmětů)

Nejakostní (nedodržení předepsaného složení určeného právními předpisy nebo uvedeného v označení potraviny)

Falšované potraviny (zjištěná vada se týká samé podstaty, charakteru nebo původu potraviny, včetně zásadních porušení požadavků právních předpisů na jakost. Spotřebitel je uváděn v omyl např. tím, že jsou mu zamlčeny nebo zkresleny důležité informace o složení potraviny nebo o jejím původu)

<http://www.potravinynapranryri.cz/>

Nejakostní potravina

WARRIOR 100% Whey Essentials (Banana Cream)

- Na obale byla uvedena informace, že výrobek neobsahuje vlákninu ("vláknina 0 g"), přestože vlákninu obsahoval.

Nejakostní potravina

Scitec PFX (120 cps)

- Výrobek obsahoval kofein, který nebyl uveden ve složení (54,2 mg/1kapsli)

Falšovaná potravina

CLOUBEX

- Výrobek obsahoval méně glukosamin sulfátu a chondroitin sulfátu, než bylo uvedeno na obale.
- Chondroitin sulfát (**61 mg/1tabl** deklarace 250 mg/1tabl)

Falšovaná potravina

Warrior RAGE pre workout

- Výrobek obsahoval podstatně méně vitamínu B6, než bylo uvedeno na obale
- Zjištěný obsah vitamínu B6 **1,20 mg/500ml**
(deklarováno 25 mg/500ml)

Falšovaná potravina

tetesept: Klouby 1200 intense plus

- Výrobek obsahoval podstatně méně glukosamin sulfátu, než bylo uvedeno na obale
- Zjištěný obsah **891 mg/1tabl**
(deklarováno 1200 mg/1tabl)

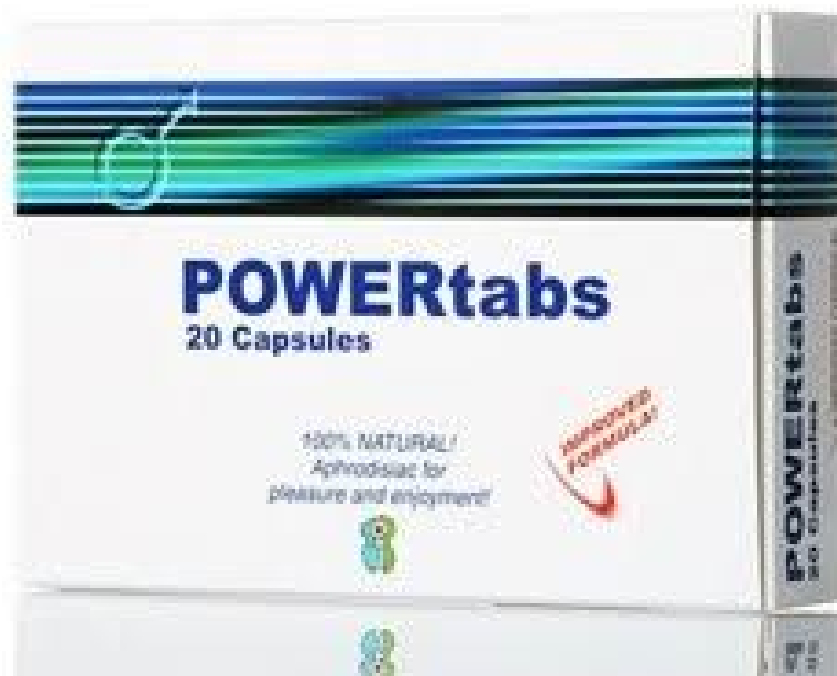

Nebezpečná potravin

POWERtabs

- Vzorek obsahoval látky **dithiodesmethylcarbode nafil** a **imidzosagatriazinon**
- Farmakologicky účinné látky

Nebezpečná potraviná

WARIOR labz spartan

- Obsah nepovolených steroidných látok s anabolickým účinkem
  - Testosteron
  - 1,3-dimethylamylamin (Geramin, DMAA)
  - 4,6-androstadien-17-ol-3-on
  - 4,6-androstadien-3,17-dion
  - clostebol
  - stanozolol

Doplňky stravy na internetu

- SZPI provedla v roce 2017 cca **650 kontrol internetového prodeje**, z nichž většina se týkala doplňků stravy a to na základě podnětů
- [Seznam rizikových webových stránek a výrobků](#)

The screenshot shows the website of the State Agricultural and Food Inspection (SZPI). The page title is "Seznam rizikových webových stránek a výrobků" (List of risky websites and products) dated 24. 09. 2018. The main content includes a warning about online purchases and a list of risky websites. The website mentioned is <http://cz.thealcoBarrier.com>. The text states that the product is sold in Czech koruna and that the website is not registered in the Czech Republic. A list of five points follows, detailing the risks associated with the website, such as missing contact information, lack of terms and conditions, and the use of misleading information.

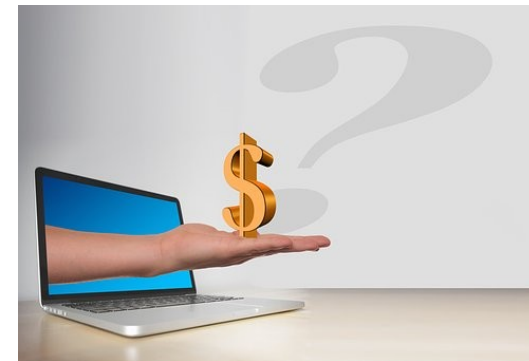

Povinnosti PPP při internetovém prodeji

- Informační povinnosti PPP (registrace)
- Identifikace PPP vůči spotřebiteli
- Dodržení práv spotřebitele
- Informace o prodáváných potravinách
- Bez nekalých obchodních praktik
- Pozor na související reklamu
- Zajistit sledovatelnost
- Dodržet hygienické požadavky (sklad, přeprava)
- Zvláštní požadavky na vybrané druhy potravin

Nejčastější

zjištění při prodeji DS na internetu

Porušení nejrůznějších povinností PPP při prodeji doplňků stravy **na internetu**

- Nesplnění registrační povinnosti (zákon č.110/1997 Sb., §3 odst. 1 písm. i)
- Chybějící identifikace provozovatele e-shopu
- Chybějící obchodní podmínky e-shopu
- Chybějící povinné údaje u nabízených doplňků stravy
- Nepovolená zdravotní a „léčebná“ tvrzení
- Porušení zákona o reklamě
- Používání nekalých obchodních praktik vůči spotřebitelům
- Prodávaný DS je současně nepovolenou novou potravinou
- Přítomnost nepovolených látek a látek s farmakologickým účinkem
- Nesplnění notifikační povinnosti vůči MZe
- Nenahlášení dovozu v místě určení

Meziresortní spolupráce

- Ministerstvo zemědělství
- Ministerstvo zdravotnictví ČR
- Státní ústav pro kontrolu léčiv
- Státní zdravotní ústav
- Národní protidrogová centrála + orgány činné v trestním řízení

- Celní správa

- Profesionální instituce – Potravinářská komora, ČASP, aj.

Děkuji za pozornost